

Justitsministeriet

Dato: 30. marts 2009
Dok.: AKJ42594
Sagnr.: 2009-0093-0027

Udkast til tale til ministeren til brug for besvarelsen af samrådspørgsmål vedrørende aktstykke 109 fra Folketingets Finansudvalg torsdag den 2. april 2009

”Ministeren bedes redegøre for årsagerne til budgetoverskridelsen, herunder bl.a.

- hvorfor hverken de månedlige regnskabsgodkendelser eller de 3 årlige rammeredegeørelser til Justitsministeriet i løbet af 2008 har indeholdt en indikation af problemet?

- for tidsplanen for implementering af omlægningen af budgetansvaret for politi og anklagemyndighed, jf. lovforslaget om politi- og domstolsreformen?

- hvori årsagerne til og manglen på den nødvendige overordnede strategiske styring, tværgående koordinering og prioritering i Rigspolitiet består?”

1. Jeg vil indledningsvis gerne takke udvalget for denne mulighed for at redegøre for politiets økonomistyring, selvom anledningen selvsagt ikke er den mest opløftende.

JUSTITSMINISTERIET

For man kommer ikke udenom, at politiets resultat i 2008 – og ikke mindst politiets meget sene konstatering af resultatet – er en meget kedelig sag.

Men det er også en sag, som ikke kun er utilfredsstillende for mig som minister. Den er bestemt også utilfredsstillende for medarbejderne ved politiet og anklagemyndigheden.

Politiet og anklagemyndigheden er jo en organisation, som lægger meget stor vægt på at følge reglerne og på, at der skal være orden i tingene. Det gælder naturligvis også i pengesagerne.

Der er derfor i politiet – ligesom for alle os andre – en meget stor interesse i at få lagt tingene frem, så vi kan lære af de fejl, der er begået, og politiet igen kan begynde at se fremad.

Jeg vil på den baggrund i min besvarelse forsøge at give et samlet billede af forløbet frem mod politiets konstatering af budgetunderskuddet i begyndelsen af 2009, som det er blevet beskrevet for mig.

Og i det billede hører også, at politiet i de senere år har gennemlevet meget store forandringer af sin virksomhed. Det gælder ikke kun strukturelt, men i betydelig grad og så i den måde, som politiets virksomhed administreres og styres på.

De store omlægninger af politiets virksomhed er selvsagt ikke en undskyldning for at bruge for mange penge. Så lad det være sagt med det samme. Min redegørelse er ikke et forsøg på at ændre ved det faktum, at politiets økonomistyring *har* været utilfredsstillende. For det har den.

2. Indtil politireformens gennemførelse i 2007 var det både formelt og reelt Rigspolitiet, som havde ansvaret for budgetlægningen af politiets og anklagemyndighedens

samlede udgifter. Og det var Rigspolitiet, som havde det fulde regnskabsmæssige ansvar for opfølgningen på både politikredsens og anklagemyndighedens ressourceforbrug.

Politikredsene fik op igennem 90'erne af Rigspolitiet årligt tildelt såkaldte rådighedsbeløb primært til dækning af småindkøb og huslejer samt til betaling af den merbetaling, som politibetjentene skal have for at arbejde udenfor normal "kontortid", og for at arbejde i weekender og på helligdage.

Lønninger, store anskaffelser som biler, nybyggerier og it blev derimod administreret af Rigspolitiet.

I 2006 beløb politikredsens samlede rådighedsbevilling sig til godt og vel 500 mio. kr. ud af den samlede årsbevilling på godt 7 mia. kr. Rådighedsbeløbet var i realiteten bundet til helt konkrete udgifter, og politikredsene havde derfor reelt ikke et økonomisk råderum.

Politiets daværende økonomistyring var derfor nok omkostningseffektiv, men også på mange måder forældet og ude af trit med de krav, der må stilles til den økonomiske styring af en stor samfundsvigtig og moderne offentlig virksomhed.

Det var derfor også noget af det første, som Visionsudvalget slog ned på, da man i sin rapport fra 2005 tegnede konturerne for ”Fremtidens Politi” – økonomistyringen skulle ændres.

Om situationen før reformen konstaterede Visionsudvalget således bl.a., at politimestrene stort set ikke besidder ledelsesmæssige beføjelser i forhold til budget, økonomi og personale, og at de manglende ledelsesmæssige beføjelser i kredsene på disse væsentlige områder kunne bruges til at fralægge sig ansvar.

Med politireformen blev der gjort op med disse forhold. I politireformlovsforslaget bemærkninger siges det således klart, at rigspolitichefen sammen med rigsadvokaten skal have det overordnede bevillingsmæssige ansvar for politiet og anklagemyndigheden, og at rigspolitichefen sammen med rigsadvokaten får beføjelsen til at fordele de samlede bevillinger mellem Rigspolitiet, den overordnede anklagemyndighed og politikredsene.

I lovbemærkningerne siges det videre, at politidirektørernes overtagelse af økonomiansvaret i politikredsene er en stor opgave, som kræver mange forberedelser – både lokalt i politikredsene og centralt i politiets koncernledelse. Det forventes derfor, at politidirektørerne først vil overtage ansvaret for politikredsenes økonomi, personale mv. den 1. januar 2008 – altså et år efter reformens ikrafttræden.

Det var de krav, og den tidshorisont, som blev fastlagt for at omlægge politiets økonomistyring og omfordeling af

ansvaret for i alt 5,3 mia. kr. – svarende til omkring 70% af politiets samlede bevilling.

3. Rigspolitiet gik i sommeren 2006 i gang med at forbede den nye økonomistyringsmodel. Et arbejde, som blev forankret i politiets koncerndelelse. Det stod klart fra starten, at der var tale om et meget ressourcekrævende arbejde, som skulle gennemføres på relativt kort tid.

Jeg skal spare udvalget for en gennemgang af hele processen, fordi en sådan opridsning af problemfelter i bagklogskabens lys let kan blive opfattet som undskyldninger for det helt utilfredsstillende resultat, nemlig den budgetoverskridelse, som beskrives i det aktstykke, som er til behandling.

Jeg vil bare begrænse mig til at nævne, at alle lønninger for de omkring 14.000 ansatte skulle nyberegnes, og lønudgiften skulle fordeles til de nye politikredse. Der skulle tages stilling til, hvor stor en del af den egentlige drifts-

bevilling, der skulle flyttes fra Rigspolitiet til de nye polititkredse. Den it-mæssige understøttelse af budget- og regnskabssystemerne skulle også omlægges.

Inden disse ændringer i politiets økonomisystemer skulle sættes i værk den 1. januar 2008, skulle politiet den 1. januar 2007 indtræde i den statslige huslejeordning (SEA-reformen), hvor også domstolene er indtrådt. Politiet skulle – ligesom andre statslige myndigheder – også fra 2007 tilpasse sig til den statslige bevillingsreform (omkostningsreformen), der trådte i kraft den 1. januar 2007.

Internt i Rigspolitiet var man meget bevidste om, at der var tale om en samtidig gennemførelse af 3 meget ressourcekrævende reformer, og at gennemførelsen af hver af de 3 reformer i sig selv ikke var risikofrie.

Efter at Folketinget i april 2008 havde vedtaget finansloven for 2008 – der var forsinket som følge af folketings-

valget i november 2007 – blev arbejdet med fastlæggelsen af politikredsens bevillinger afsluttet. Efter drøftelser med politikredsen blev de endelige bevillinger i maj 2008 meddelt de enkelte politikredse.

4. Rigspolitiet har efterfølgende oplyst, at man i foråret 2008 havde vanskeligheder med at fastlægge dokumenterede budgetter for samtlige af Rigspolitiets større aktivitetssområder, ligesom der ikke var endelig klarhed over de bevillingsmæssige konsekvenser af politiets indtræden i SEA-ordningen. Særligt den sidstnævnte usikkerhedsfaktor var der dog taget bevillingsretligt højde for, da der på finansloven var indsat en bestemmelse om, at den endelige huslejekompensation ville kunne optages på forslag til tillægsbevillingsloven.

Rigspolitiet fandt på den nævnte baggrund, at det var rigtigt og forsvarligt og i overensstemmelse med de klare forudsætninger i bemærkningerne til politireformloven at

give politikredsene særskilte bevillinger, der som nævnt blev udmeldt i maj 2008.

Rigspolitiet fortsatte løbende over sommeren og efteråret 2008 den samlede kortlægning og regnskabsopfølgning af de initiativer, som var iværksat af Rigspolitiet.

På grund af mangel på den nødvendige overordnede strategiske styring, tværgående koordinering og prioritering fik Rigspolitiet imidlertid ikke i løbet af 2008 tilvejebragt et retvisende budgetteringsgrundlag for forbruget i politiet, herunder navnlig for de store aktivitetsområder i Rigspolitiet.

Den løbende budgetopfølgning i Rigspolitiet baserede sig derfor stort set alene på skønsmæssige fremskrivninger på baggrund af de månedlige regnskaber. Og disse fremskrivninger viste for Rigspolitiet ikke tegn på et overforbrug i organisationen.

Man administrerede i tillid hertil og havde ikke tilstrækkeligt tværgående overblik til at forudse, at der i december ville komme meget store merudgifter, som der ikke var taget højde for.

Af samme årsag indeholdt hverken de månedlige regnskabsgodkendelser eller de 3 årlige rammeredeøgrelser til Justitsministeriet nogen indikation af, at politiet kunne få problemer med at overholde bevillingen i 2008.

5. Overforbruget – og størrelsen heraf blev altså først konstateret da decemberregnskabet blev opgjort som led i den endelige regnskabsopgørelse for 2008. Det skete i begyndelsen af 2009.

Justitsministeriet og Finansministeriet blev derfor også først på dette tidspunkt orienteret om budgetproblemerne hos politiet.

Den nye rigspolitichef – som ikke har ansvaret for budgetproblemerne – har på Rigspolitiets vegne dybt beklaget den helt utilfredsstillende økonomistyring i Rigspolitiet.

Rigspolitichefen har – som det også fremgår af mine besvarelser på Finansudvalgets spørgsmål til aktstykke 109 – straks iværksat en kulegravning af Rigspolitiets økonomiforvaltning. Rigspolitiet har desuden foretaget en betydelig opstramning og omlægning af den overordnede økonomistyring, således at der etableres de fornødne retningslinier og klarhed i de økonomiske beslutningsprocesser.

Den samlede organisering af Rigspolitiet og af politiets økonomistyring er inddraget i den konsulentundersøgelse, der er iværksat til at understøtte implementeringen af politireformen. Rigspolitichefen har desuden opslået en helt ny stilling som overordnet økonomidirektør i politiet til besættelse snarest muligt.

Indtil den nævnte kulegravning er afsluttet, har rigspolitichefen iværksat et udgiftsstop for alle større nye udgiftsposter.

6. Rigspolitiet er også i færd med at udarbejde en genopretningsplan for indhentelsen af overforbruget. Genopretningen vil blive tilrettelagt sådan, at den vil få mindst mulig skadevirkning for løsningen af politiets kerneopgaver. I den forbindelse er det naturligvis særlig vigtigt, at de initiativer vedrørende servicecentre og udvidelsen af politistyrken, som blev besluttet gennemført i forbindelse med finanslovsaftalen for 2009, kan gennemføres som planlagt.

Rigspolitichefen har givet tilsagn om, at han, på de løbende møder med forligskredsen bag politiets og anklagemyndighedens flerårsaftale, vil orientere om genopretningen af økonomistyringen.

Og Justitsministeriet vil naturligvis også vende tilbage med et nyt aktstykke til Finansudvalget, når Rigspolitiets kulegravningsarbejde er afsluttet, og der foreligger en genopretningsplan.

I dette aktstykke vil det bl.a. være nødvendigt at forholde sig til, hvilken tidshorison der skal fastlægges for politiets indhentelse af underskuddet. Min egen stillingtagen til dette spørgsmål, må naturligvis afvente færdiggørelsen af genopretningsplanen, men jeg skal ikke lægge skjul på, at forslaget fra Dansk Folkeparti om tilbagebetaling over en 4-årig periode vil være en stor hjælp for politiet.

7. Jeg har givet klart udtryk for, at Rigspolitiets økonomistyring har været helt utilstrækkelig og meget mangelfuld. Det er også i klar tekst sagt til Rigspolitiet.

Jeg er på den anden side meget tilfreds med den række af initiativer, som den nye rigspolitichef straks har iværksat.

Og jeg har på den baggrund tillid til, at politiet kan hente overforbruget hjem over de kommende år på en lempelig måde.

8. Som jeg nævnte indledningsvis er politiets økonomistyring og resultat for 2008 meget utilfredsstillende. Jeg føler mig imidlertid overbevist om, at man i Rigspolitiet har lært af de fejl, der er begået, og at man med de initiativer, som den nye rigspolitichef har iværksat, vil kunne sikre, at en lignende situation ikke vil opstå igen.

Med finanslovsaftalen for 2009 og en stærk fokuseret ledelse i Rigspolitiet ser jeg derfor frem til, at vi i forligskredsen kan se fremad og sammen kan fortsætte vores fælles bestræbelser på at få et stærkt, slagkraftigt og effektivt politi til gavn for borgerne i Danmark.